

В данном пособии представлены небольшие по объему и длительности оздоровительные игры и упражнения на русском и башкирском языках, которые приносят детям огромную радость и пользу для здоровья.

«Поиграем»

«Уйнап алайык»

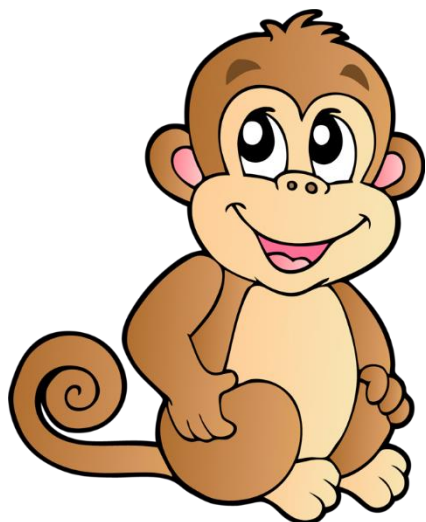
Перевод на башкирский язык:

Аиткулова А.Х., Фахретдинова С.И., Аитова А.Р.

«Обезьянка»

(речевая игра со звучащими жестами)

Чи – чи – чи! Чи – чи – чи!	<i>Хлопки.</i>
Обезьяна на печи.	<i>Шлепки по коленям.</i>
Чи – чи – чи! Чи – чи – чи!	<i>Хлопки.</i>
Грызёт с маком калачи.	<i>Щелчки пальцами.</i>
Чу – чу – чу! Чу – чу – чу!	<i>Хлопки.</i>
Поиграть я с ней хочу.	<i>Притопы.</i>
Чу – чу – чу! Чу – чу – чу!	<i>Хлопки.</i>
Я смеюсь и хохочу!	<i>Дети весело смеются.</i>

“Маймыл”

(телмәр үстереү уйыны)

Чи – чи – чи! Чи – чи – чи!	<i>Сәпәкләү</i>
Маймыл мейес башында.	<i>Тубыктарга һугыу.</i>
Чи – чи – чи! Чи – чи – чи!	<i>Сәпәкләү</i>
Ап – ак калас кимерә.	<i>Бармактарзы шартлатыу</i>
Чу – чу – чу! Чу – чу – чу!	<i>Сәпәкләү</i>
Әйзә бергә уйнайык!	<i>Аяктарзы тыпырлатыу.</i>
Чу – чу – чу! Чу – чу – чу!	<i>Сәпәкләү</i>
Шаярайык, көләйек!	<i>Балалар күңелле итеп көләләр.</i>

“Маленькая мышка”

(пальчиковая игра)

Маленькая мышка	<i>“Пробежаться”</i>
По полю бежит	<i>пальчиками по коленям.</i>
Увидела домишко	<i>Приставит</i>
И в окно стучит	<i>пальчики “очки” к глазам.</i>
- Тук-тук, тук-тук!	<i>Постучать кулачком по одной ладони,</i>
Пусть мышка	<i>Постучать вторым кулачком по другой.</i>
Отдохнуть	<i>Сжимать и разжимать</i>
Хлебом покормите,	<i>Пальчики возле рта (“кушать”)</i>
Дайте ей вздремнуть.	<i>Положить ладошки на щёчку.</i>

“Бэлэкэй сыскан”

(бармактар уйыны)

Бэдэкэй сыскан	<i>Бармактарзы тубыктарза</i>
Бик шэп йүгергэн.	<i>йөрөтөү.</i>
Бер өйзө күрөп	<i>Бармактарзы күзлек итеп</i>
Тэзрэгэ менгэн.	<i>яһап, күззэргэ куерга</i>
- Тук-тук, тук-тук!	<i>Бер йозрок менэн икенсе</i>
Мин өшөнөм –	<i>Уска һузабыз.</i>
Йылытығыз.	<i>Устарзы алмаштырабыз.</i>
Мин асыктым –	<i>Бармактарзы ауыз эргәһенә</i>
Ашатығыз,	<i>килтөреп, асып - ябабыз</i>
Мин арыным –	<i>Устарзы бергә куйып.</i>
Йоклатығыз.	<i>Башты һалабыз.</i>

“Мячик”

Прыг –скок! Прыг-скок!

Красный бок! Синий бок!

Это разноцветный мячик

Скачет, скачет, словно зайчик!

То взлетает высоко-о-о-о!

То умчится далеко-о-о-о!

Прыг – скок! Прыг – скок!

Непоседа наш дружок.

Прыгают и хлопают

в ладоши.

Движения кистями рук,

Словно лепят снежок.

“Ушки”

Руки вверх, тянуться на

Носочках.

Смотрят вдаль из-под

“kozyрька” правой руки.

Прыгают и хлопают

“Туп”

Һоп-па-һуп! Һоп-па-һуп!

Кызыл билле, зәнгәр туп!

Төрлө төстә беззең туп.

Куян кеүек һикерә

Әле өскә осоп китә,

Йә алыска йүгерә!

Һоп-па-һуп! Һоп-па-һуп!

Тик тормай ул беззең туп!

Һикерәләр һәм ил ук

Вақытта сәпәкләйзәр.

Кулдар менән кар

Йомарлаган кеүек итәбез.

Кулдарзы колкка куябыз.

Кулдар өстә, аяктарзы

Ослайбыз.

Кулды маулайга куеп

Алыска карайбыз.

Һикерәләр һәм шул ук

Вақытта сәпәкләйзәр.

«Белка»

(пальчиковая игра с элементами самомассажа)

Сидит белка на тележке,	<i>Дети шлепают</i>
Продаёт она орешки:	<i>ладошками по коленям</i>
Лисичке – сестричке,	<i>загибают по одному</i>
Воробью,	<i>пальчики на левой руке.</i>
Синичке,	
Мишке – толстопятому,	
Заиньке усатому,	
Кому в зобок,	<i>глядят свою шею</i>
Кому в платок	<i>глядят ладошками щёчки</i>
	<i>сверху вниз.</i>
Кому в лапочку.	<i>Поглаживают ручки.</i>

«Тейен»

(үз—зенә массаж яһау элементтары менән бармак уйыны)

Бер арбала бер тейен	<i>Балалар устары менән</i>
Сәтләүек һата калай:	<i>тубыктарына һуғалар.</i>
Көлтә койрок төлкөгә,	<i>Һул кулдагы бармактарзы</i>
Тайыш табан айыуға,	<i>берәмләп бөгәләр.</i>
Һикереүсе турғайға,	
Озон колак куянға.	
Кемгә бөрләтәүгә,	
Кемгә яулыкка	<i>Сикәләрзе өстән аска устар</i>
	<i>Менән һыпыралар.</i>
Кемгә тәпәйгә.	<i>Кулдарзы һыйпайзар.</i>

“Белочка”

(пальчиковая игра)

Белочка – резвушка,	<i>Хлопки ритмично чередуются</i>
Лесная веселушка,	<i>со шлепками по коленям.</i>
Целый день старается -	<i>стучат кулачком окулачок.</i>
На зиму запасается.	
С ветки – прыг,	<i>поднимают руки вверх.</i>
И ветку – скок!	<i>Опускают руки на плечи.</i>
Раз – грибок!	<i>Загибают пальцы левой руки</i>
Два – грибок!	<i>Соответственно тексту.</i>
Три – орешек в скорлупе,	
Будет он лежать в дупле.	
А ещё в кладовочке	
На тоненькой веревочке	
Высохнет рябина,	
Красная калина.	
И зимою в холода	<i>Шлёпают ладонями по плечам.</i>
Будет белочка сыта.	<i>Хлопки в ладоши.</i>

“Тейенкэй”

(бармактар уйыны)

Урман һылыуы	<i>Тубыктарға алмаш – тилмәш</i>
Тейенкэй – купшыкай	<i>һуғалар.</i>
Қышкылыкка үзенә	<i>Йозроктарҙы бер-береһенә</i>
Азык йыя бит калай!	<i>Һуғалар.</i>
Ботактан –һоп!	<i>Кулдарҙы өскә күтәрәләр.</i>
Ботакка – һоп!	<i>Кулдарҙы кулбашка куялар.</i>
Бер – бәшмәк!	<i>Һулакай кулдың</i>
Ике - бәшмәк!	<i>бармактарың бөгәләр.</i>
Өс – сәтләүек	
Ояһында һаклана.	
Ә тағы ла келәттә,	
Нәзек кенә базурза	
Миләштәр кибеп тора,	
Қышкы һыуык көндәрзә	<i>Устар менән кулбаштарға</i>
	<i>һуғалар.</i>
Беззен тейен тук була.	<i>Кул сәпәкләү.</i>

“Здравствуй зимушка – зима!”

Здравствуй зимушка – зима!	<i>Хлопки.</i>
Хорошо, что ты пришла.	
Можно нам на лыжах мчаться,	<i>Имитация езды на лыжах.</i>
Можно с горочки кататься,	<i>Поднять руки вверх и Опустить их, приседая.</i>
Строить снежные дома	<i>Соединить прямые Ладони над головой (“крыша”)</i>
И лепить снеговика.	<i>“Лепить”</i>
А ещё зимой придет	<i>Переступания на месте.</i>
Лучший праздник - Новый год!	<i>Хлопки.</i>

“Наумы, кыш!”

Наумы, наумы, ап-ак кыш!	<i>Күп сәпәкләйзәр.</i>
Һыуык көндәр. Бурандар.	
Санғылырза йөрөйбез.	<i>Кулдарзы йомарлап Алмашлап саңгыла Йөрөгән кеүек итебез.</i>
Боз тауынан шыуабыз.	<i>Кулдарзы өскә күтәрәп, сүкәйә биреп аска төшөрәбез.</i>
Карзан өйзәр эшләйбез.	<i>Кулдарзы баш осона куеп, кыйык кеүек итеп эшләйбез.</i>
Ә тағы ла кыш көнө	<i>Атлайбыз.</i>
Яңы йылды каршылайбыз!	<i>Кул сабыу.</i>

“Пчёлы водят хоровод”

(речевая игра со звучащими жестами)

Водят пчёлы хоровод –	<i>Дети топают на месте</i>
Брум, брум, брум.	<i>Хлопки “тарелочками”.</i>
В барабан ударил кот -	<i>Имитируют игру на барабане</i>
Трум, трум, трум.	<i>Стучат кулачком в кулачок</i>
Стали мыши танцевать –	<i>Выставляют ногу на пятку.</i>
Тир – ля – ля	
Так, что начала дрожать	<i>Кружение дробным шагом</i>
Вся земля.	<i>Хлопают в ладоши.</i>

“Бал корттары”

(телмәр үстереү уйыны)

Бал корттары әйләнәләр	<i>Балалар бер урында атлайзар.</i>
Брум, брум, брум.	<i>Сәпәкләү.</i>
Бесәй уйнай барабанда	<i>Барабанда уйнайзар.</i>
Трум, трум, трум.	<i>Йицзрактарзы бер-берегенә</i>
	<i>Һузгалар.</i>
Сыскандар китте бейеп	<i>Аяктарзы үксәләренә куялар</i>
Тир –ля –ля.	
Бейеү тауштарына	<i>Әйләнәләр.</i>
Бөтә ер һелкенә	<i>Сәпәкәй итәләр.</i>

“Лягушка”

(оздоровительное упражнение для верхних дыхательных путей)

К нам лягушка прискакала,   *Шлёпают ладошками по коленям.*

Тихо - тихо прошептала: *Палец к губам.*

- Ква – а – а! Ква – а – а!   *Шепчут.*

Услыхали комары,   *Поглаживают носик.*

Засмеялись:

Хи – хи – хи!

Мошки услышали,

Громко зажжужали: *Барабанят*

- Ж – ж – ж!   *Ладошками по груди.*

Лягушка не стерпела,

Громко так запела:

- Ква – а – а! Ква – а – а!   *Громко проговаривают слова.*

“Бака”

(тын алыу юлдары өсөн һаулык һаклау күнегеүзәре)

Бер бака һикереп килде   *Устар менән тубыктарға һуғыу*

Шым ғына шыбырланы: *Бармактарзы ирендәргә куябыз*

-Ба – а – ак! Ба – а – ак!   *Бышылдайбыз.*

Серекәйзәр ишетеп   *Танаузы һыйнау.*

Көлдөләр:

Хи – хи – хи!   *Башты болгайбыз*

Ләпәкәйзәр ишетеп   *Устарһы калактарға куябыз.*

Безелдәнеләр: *Күкрәктәргә барабан*

- З – з – з!   *Һаккан кеүек һуғабыз*

Бака түзеп торманы

Кыскырып ебәрзе:

-Ба – а – ак! Ба – а – ак!   *Һүзәрзе кыскырып әйтәбез.*

«Снег»

(речевая игра со звучащими жестами)

Как на горке – снег, снег,   Поднимают руки вверх,
Два хлопка.
И под горкой – снег, снег.   Приседают на корточки,
Два шлепка по полу.
И на ёлке – снег, снег,   Поднимают руки вверх,
Два хлопка
И под ёлкой – снег, снег.   Приседают на корточки,
Два шлепка по полу.
А под снегом спит медведь.   Притопы.
Тише, тише. Не шуметь!   Произносят шепотом,
Указательный палец
к губам

«Кар»

(телмәр үстөрөү уйыны)

Тау өстөндө – кар, кар,   Кулдарзы өскә күтәрөп
Ике тапкыр сәпәкләйзәр
Тау астында – кар, кар,   Сүкәеп ултырып, ике
Тапкыр изәнгә һугалар.
Шыршы өстөндө лә кар.   Кулдарзы өскә күтәрөп,
Бер тапкыр изәнгә һугалар
Ә кар астында айыу йоклай!   Атлау.

«Мороз»

(самомассаж биологически активных точек)

На дворе опять мороз	<i>Поглаживают шею</i>
Чтобы носик не замёрз,	<i>ладонями.</i>
Мы его сейчас потрём,	<i>Указательными пальцами</i>
	<i>легко потирают переносицу.</i>
И погладим,	<i>Большими пальцами гладят</i>
	<i>нос с боков.</i>
И помнём.	<i>Легко пощипывают крылья</i>
	<i>носа.</i>
Растираем наши щёчки.	<i>Ладонками растирают щеки</i>
Пусть алеют, как цветочки!	
Проведём по бровкам,	<i>Указательными пальцами</i>
	<i>«рисуют» брови.</i>
Глазкам,	<i>осторожно ведут</i>
	<i>Пальчиками вокруг глаз.</i>
Будут глазки, словно в сказке!	<i>Хлопки в ладоши.</i>

“Һыуык”

(үз – үзунә массаж эшләү элементтары менән)

Тышта тағы ла һыуык.	<i>Устар менән муйынды</i>
Танау өшөмәһен тип,	<i>ышкыйбыз.</i>
Һәзер уны ыуабыз.	<i>Бармазтары менән танаузы</i>
	<i>ыуабыз.</i>
Һыйпайбыз,	<i>Бармактары менән танаузы</i>
	<i>һыйпайбыз.</i>
Семетәбез.	<i>Танаузы тотколайбыз.</i>
Сикәләрге ыуабыз	<i>Устар менән сикәләрге ыуабыз.</i>
Алһыу булһын сикәләребез!	
Каштарзы һыпырабыз,	<i>Каштарзы һыпырабыз,</i>
Күззәрзе онотмайбыз.	<i>Күззәрзе уратып һыпырабыз.</i>

«Жили – были зайчики»

Жили – были	<i>Кистями рук покрутить «фонарики» перед собой</i>
Зайчики	<i>Показать указательными и средним пальцами «ушки».</i>
На лесной Опушке.	<i>Прямые руки вверх, пальцы врозь – «дерево» Нарисовать ладонями плоскость.</i>
Жили – были	<i>«Фонарики»</i>
Зайчики	<i>«Ушки»</i>
В беленькой избушке.	<i>Двумя руками «крышу» Над головой.</i>
Мыли	<i>Пальцами правой руки провести По указат. Пальчику левой руки.</i>
Свои ушки.	<i>То же по среднему.</i>
Мыли	<i>Потереть правой рукой левую.</i>
Свои лапочки	<i>Потереть левой рукой правую.</i>
Наряжались	<i>Покрутить кистями рук внизу.</i>
Зайчики -	<i>«Ушки»</i>
Надевали	<i>Притопнуть правой ногой.</i>
Тапочки.	<i>Притопнуть левой ногой.</i>

«Йәшәгән, ти, куяндар»

Йәшәгән, ти,	<i>Кул суктары менән Фонариктар әйләндерәү.</i>
Куяндар	<i>Һук, урта бармактар менән куяндың колактарын эшләйбез.</i>
Урман Ситендә.	<i>Кулдарзы тура итеп өскә күтәрәбез, ағас эшләйбез.</i>
Йәшәгән, ти,	<i>“фонариктар”</i>
Куяндар	<i>“Колактар”</i>
Ак кына йортта.	<i>Ике кул менән өй башы эшләйбез.</i>
Колактарың	<i>Уң кулдың бармактары менән Һул кулдың һук бармаһғы Өстәнән йөрөтөргә.</i>
Йыгузылар.	
Тәпәйзәрен	<i>Уң кул менән һул кулды ышкырга</i>
Йыгузылар.	<i>Һул кул менән уң кулды ышкырга.</i>
Бизәнделәр	<i>Кул суктары менән ашта Фонариктар әйләндерәү.</i>
Куяндар -	<i>“колактар”</i>
Тапочкизар кейзеләр. баһыу.	<i>Уң, һул аяктар менән алмашлап</i>